

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Doktori Iskola
Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

A 2020/11/VII/1. sz. határozat melléklete

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. A monitor eljárásban teljesítendő intézkedések	4
II. A Látogató Bizottság értékelése	5
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	5
II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége	6
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	8
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika	8
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	10
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	12
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	13
ESG 1.5 Oktatók	14
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	16
ESG 1.7 Információkezelés	17
ESG 1.8 Nyilvános információk	18
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	19
Látogató Bizottság	19

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Doktori Iskolája által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és a helyszíni látogatás alapján megállapítja, hogy a Jog- és Államtudományi Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében a doktori iskola folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek; tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai esetiek. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között gyenge a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, irányja illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató folyamatok, valamint az infrastruktúra kiváló háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a doktori iskola öt évre akkreditálható feltételesen, monitoreljárással egybekötve.

A monitoreljáráás feltételei: a doktori iskola e határozathozatal napjától számított két éven belül benyújtja a MAB-nak írásos beszámolóját, melyben részletesen ismerteti az ebben a jelentésben felsorolt hiányosságok pótlására tett intézkedéseket. A MAB a beszámoló beérkezését követő 30 munkanapon belül jelzi a doktori iskolának, ha helyszíni látogatást is szükségesnek tart. A pótolandó hiányosságok felsorolása az I.1. fejezetben található; amennyiben ezek pótlása nem történik meg az előírt határidőre, a MAB megvonja az akkreditációt a doktori iskolától.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízta a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. A monitor eljárásban teljesítendő intézkedések

A minőségbiztosítási politika területén:

- az intézményi minőségpolitikára és minőségcélokra figyelemmel, DI minőségcélok megfogalmazása,
- az ESG 2015 sztenderdek mentén a DI minőségbiztosítási tevékenységének meghatározása (hogyan értelmezi a DI az intézményi értelmezés tükrében az ESG 2015 sztenderdjeit, az egyes sztenderdek teljesüléséhez mit tesz),
- a DI minőségbiztosítási dokumentumainak összehangolása az intézményi dokumentumokkal,
- a Minőségbiztosítási Tervben meghatározott mérési és értékelési eljárások lefolytatása,
- a Minőségbiztosítási Tervben meghatározott értékelésekhez értékelésminták, mérések kérdéssorainak beillesztése,
- a lefolytatott értékelések eredményeinek, elemzéseinek elérhetővé tétele a honlapon.

A képzési programok területén:

- a vonatkozó mérések és visszacsatolások bemutatása, azok széles körben történő elérhetőségének biztosítása (figyelemmel az 1.1 és 1.7. pontban leírtakra is).
- átlátható, tantárgyi helyett kreditközpontú, világos kredittartományokat (tanulmányi—oktatási—kutatási—egyéb) meghatározó képzési program kialakítása,
- a képzési program Nftv. Vhr.¹ szerinti összeállításban történő nyilvánossá tétele.

A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- transzparens, objektív mérőszámokkal, az intézményen belüli és kívüli periodikákban, kiadóknál megjelenő publikációk közötti éles különbséget tévő publikációs követelményrendszer kidolgozása
- a hallgatói életút követésének az 1.1 pontban leírtakban foglaltakra figyelemmel az intézményi mérési-értékelési eljárásokhoz illesztése, és az 1.7 pont szerint ezen adatoknak időszakos értékelése és az értékelés közzététele.

Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- a témakiíróvá válás elbírálásának, transzparens szempontjainak és folyamatainak kialakítása, amellyel teljesül az ESG 1.5. pontja alatti, az „oktatók felvételére vonatkozó világos, átlátható és tisztességes folyamatok biztosításának” követelménye,

---

¹ 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet - a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról 53.§

- a témavezetői tevékenység nyomon követésére, ellenőrzésére alkalmas átlátható eljárás kialakítása, amely időben képes jelezni a problémákat, és megfelelő visszacsatolást tud adni az oktató és a doktorandusz felé is.

Az információkezelés területén:

- a DI információgyűjtési rendszerének kialakítása (milyen adatkörökre, milyen időközönként gyűjt adatokat),
- az intézményi információgyűjtési és elemzési folyamatokhoz illeszthetően a Minőségbiztosítási Terv adatgyűjtési, visszajelzési pontjainak felülvizsgálata, és a DI működéséhez illesztése,
- nyilvános felületen elemzések, értékelések elérhetővé tétele (oktatásminőségre, fokozatot szerzettek minőségére vonatkozó visszajelzések pl.).

II. A Látogató Bizottság értékelése

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem (továbbiakban: PPKE) Jog- és Államtudományi Doktori Iskolája 2000 óta működik. Jelenleg az ország kilenc, az állam- és jogtudományok területén működő doktori iskoláinak egyike. A doktori képzés a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló a 18/2016 EMMI (VIII.5.) rendelet hatálya alá tartozó jogi képzési területhez tartozó jogász osztatlan szakra, valamint az államtudományi képzési területen szereshető képesítések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet által szabályozott államtudományi képzési területhez tartozó európai és nemzetközi igazgatás (kifutó) mesterképzési szakra épül.

A kari képzési kínálat és a DI képzési programja szoros kapcsolatot mutat. A DI képzése alkalmazkodik a kar képzési programjához, a gazdasági, társadalmi élet mindennapi gyakorlatához kötődő kötelező és szabadon választható tárgyak kutatása (versenyjog, fenntartható fejlődés, médiaszabályozás... stb.) a doktori képzésben is visszaköszön. A kari képzési alapok továbbélése a doktori képzésben ezért zökkenőmentes.

Az Egyetemen a vizsgált DI-vel együtt összesen hét doktori iskola van (hittudományi, irodalom- és kultúratudományi, nyelvtudományi, politikatudományi,

biológiai/informatikai/villamosmérnöki, valamint történelemtudományi). A DI képzési rendszerében, nemcsak a kari, hanem az intézményi képzési programhoz is jól illeszkedik, és visszatükrözi azt.

A DI szervesen kapcsolódik az egyetem doktori iskolai hálózatához – vezetője megegyezik az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács (EDHT) elnökével. Külön tudományterületi doktori tanács nem működik.

A DI legutóbbi akkreditációjára 2014-ben került sor. Jelenleg 13 törzstag alkotja (akik megfelelnek a törzstagi követelményeknek, bár a doktori.hu szerint a MAB értékeléskor egyik sem felelt meg, de ez technikai hiba és nem valós állapot), 58 oktatója, 30 témakiírója és 34 témavezetője van. A DI a doktori.hu júliusi adatai szerint 58,5 aktív és 0,5 passzív hallgatóval rendelkezik. A DI indulása óta 71 fokozatszerzésre került sor.

Összességében a DI helyzete a hasonló képzési területen működő hazai doktori iskolákéval azonos képet mutat: a nemzeti jogrendszerhez kötött működési korlát, a saját osztatlan képzésből építkező doktorandusz állomány, nem élethivatásszerű kutatói pályára készülő hallgatók. Az önértékelési jelentés több alkalommal is igen szerényen fogalmaz a doktori képzés célját és elfogadottságát illetően. Az állam- és jogtudományi területen szakképzettséggel rendelkezőket alkalmazó munkáltatói kör alapvetően nem támogatja munkavállalói doktori képzésben való részvételét. A gyakorlati területeken csak korlátozott elfogadottsággal bír a PhD-képzés, ami azonban nem intézményi specifikum, országosan is általánosságban jellemző tendencia. Kérdés, hogy a DI mit tud tenni annak érdekében, hogy a PhD-képzés munkaerőpiaci értéke és relevanciája növekedjen.

A DI karakterét a hazai általános működési keretek mellett az intézményi beágyazottság; a széles témaválasztás lehetősége; a kimagasló szakmai életutakat bejárt, közjogi funkciókat ellátó törzstagok, oktatók adják meg.

A DI működése stabil, ugyanakkor a transzparens működés, a fokozat eléréséhez szükséges feltételek (pl. publikációk, oktatási tevékenység, kutató munka) parametrikus leírásának szükségessége, bizonyos folyamatok formalitást meghaladó működtetése háttérbe szorultak. A Bizottság által megfogalmazott, a monitoreljáráásban teljesítendő intézkedések is ezekre a területekre mutatnak.

II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság

kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, *„aki a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”.*

Egyértelműen megállapítható, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Doktori Iskola törzstagjai:

Bándi Gyula, egyetemi tanár;
Belovics Ervin, egyetemi tanár,
Burián László, egyetemi tanár,
El Beheiri Nadja, egyetemi tanár,
Frivaldszky János, egyetemi tanár,
Gyulavári Tamás, egyetemi tanár,
Harsági Viktória, egyetemi tanár,
Jobbágyi Gábor, professor emeritus,
Kovács Péter, egyetemi tanár,
Szabó István, egyetemi tanár,
Tóth Tihamér, egyetemi tanár,
Varga Zs. András, egyetemi tanár,
Vókó György, professor emeritus

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat.

A DI vezetője Bándi Gyula, aki egyben témavezető és témakiíró is a DI-ben. Bándi Gyula a PPKE Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsának az elnöke. 2014 óta az MTA doktora az állam- és jogtudományok területén (DSc.). 2006-tól a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar keretében az EU környezetjog Jean Monnet professzora, 2010-től a PPKE Jog- és Államtudományi Kar keretében a Jean Monnet Centre of Excellence igazgatója. DI vezetői feladatait nem csak szakmai, hanem operatív vezetés tekintetében is elhivatottan látja el. A DI minőségbiztosítási aktivitásának fokozását és rendszerességének növelését maga is fejlesztendőnek ítélte meg a személyes interjúk során.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minősegbiztosítási politika

A PPKE intézményi szintű, nyilvánosan elérhető minőségpolitikai dokumentummal rendelkezik. A dokumentum alapvetése, hogy a minőség az oktatás, kutatás, működtetés területén nem versenyhelyzetből eredő külső tényező hatására érhető el, hanem egy belső erkölcsi és szakmai kötelezettségből fakad.

Az intézmény minősegbiztosítási szervezetében a központi minősegbiztosítási feladatokat az Egyetemi Minősegbiztosítási Bizottság látja el. Kari szinten minőségügyi vezető koordinálja a központi szinttől eredő feladatokat, és közvetíti a kari igényeket, visszajelzéseket. A Minősegbiztosítási Szabályzat lehetőséget ad kari szintű bizottság létrehozására, mellyel a Jog – és Államtudományi Kar élt is.

A doktori képzés e rendszeren belül, de önálló szervezeti keretekkel rendelkezik a Minősegbiztosítási szabályzat 8. §-a alapján. Az önálló szervezeti keretek mellett a doktori képzés egyrészt kapcsolódik a központi minősegbiztosítási rendszerhez azzal, hogy az Egyetemi Minősegbiztosítási Bizottság tagja az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke által delegált tag, másrészt a kari szintű minősegbiztosítási szervezethez, mivel a kar vezetése felé a DI vezetőjének éves tájékoztatási kötelezettsége van.

A minősegbiztosítási szervezetrendszer működtetéséhez 2019 évben aktualizált, vagy újonnan elfogadott szabályzatok állnak rendelkezésre: egyetemi szintű minősegbiztosítási szabályzat; egyetemi doktori szabályzat; doktori iskola működési szabályzata; a doktori iskola önálló minősegbiztosítási terve; az intézményi minőségi céloktól elkülönülő, a doktori iskolával kapcsolatban 2020-ra megfogalmazott minőségcélokat tartalmazó dokumentum.

Az intézményi minősegbiztosítási rendszer megújítása 2019-ben indult meg. A megújítás egy fenntartható, működtethető minősegbiztosítási rendszer kialakítását célozza meg, mely nem többletterhet, hanem valós támogatást biztosít. Ebben a folyamatban a doktori képzés sajátosságait figyelembe vevő és ennek igényrendszeréhez igazodó önálló minősegbiztosítási rendszer kiépítése is elindult. Az intézményi minősegbiztosítási szervezetrendszer az intézményben működő doktori iskolák számára valós, érdemi szakmai háttérrel biztosít. Ez a felfogás teremti meg annak a lehetőségét, hogy az intézményi minősegbiztosítási rendszer és a doktori képzés minősegbiztosítási rendszere között szinergikus, egymás fejlődésére kölcsönösen ható folyamatok működjenek. Ez a szervezeti és szakmai elgondolás egyértelműen támogatja a Minőségpolitikai dokumentum célrendszerét és alapvetését.

Az intézményi minőségbiztosítási folyamatok megújításával a doktori iskolák mérlegelhetnék, hogy áttérnek a megújuló rendszerre, alkalmazzák az MAB új akkreditációs követelményei mentén kidolgozott dokumentumokat, vagy a korábbi minőségbiztosítási tevékenységüket fenntartva feleltetik meg működtetésüket a MAB akkreditációs követelményeinek.

A vizsgált akkreditációs időszakban a DI formálisan a minőségbiztosítási rendszer működtetésnek eleget tett, és éves jelentések, szóbeli tájékoztatás formájában mind az EDHT, mind a kari vezetés irányába beszámolt. A törzstagokkal, oktatókkal, témavezetőkkel folytatott interjúk alapján megállapítható, hogy pl. a minőségcélok meghatározása, a feltárt problémák kezelése, ha nem is a DI minőségbiztosítási terve szerint történt, de a kijelölt céloknak megfelelően.

A jelenleg minőségcélként megfogalmazott célok inkább folyamatlemek. Nem tartalmazzák, hogy mi az a konkrét minőség, ahova a jelenlegi állapothoz képest el kíván jutni a DI. Alapvetően a DI az ODT 2013. évi „Doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosítása” ajánlásához igazodik, az ODT 2019. november 22-i ülésén elfogadott minőségcélok (és indikátorai) a 2020-ban megfogalmazott célok között sem jelennek meg.

A szabályzatok, minőségbiztosítási dokumentumok alapján minőségbiztosítási jelentés, minőségbiztosítási beszámoló évente; komplex értékelés, a képzési tematika felülvizsgálata, a fokozatot szerzettek kimeneti értékelése, a fokozat hasznosíthatóságának mérése három évente; doktoranduszi átfogó értékelés, doktorandusz véleményezés, témavezetők jelentése konzultációkról, témavezetői eredményességi felmérés négy évente történik. Ezen mérési és visszacsatolási folyamatokat a 2016–2019-re vonatkozó Minőségbiztosítási Terv is előírja.

Nem látható, hogy milyen fórumokon került, kerül kialakításra a felmérések kérdéssora, a beszámolók, értékelések szerkezete. Egyes mérési pontokhoz a DI Minőségbiztosítási terve ad meg paramétereket, pl: az éves minőségbiztosítási jelentésnek ki kell térnie a felvettek számára, az abszolutóriumok számára, a lemorzsolódás okaira. A négy évente esedékes témavezetői eredményességi felmérés már indikátorokat is megad, így a komplex vizsgák és a doktori disszertációk jogszabály által előírt határidőre való benyújtásának eredményességi mutatószámait, valamint a sikeres doktori fokozatszerzések arányszámait. Összességében sem a 2016–2019 között hatályos Minőségbiztosítási terv, sem annak 2019. novemberében elfogadott változata nem tartalmazza, hogy ezekhez a mérésekhez, értékelésekhez milyen adatkört kell felhasználni, és nem minden esetben adja meg az értékelés szempontját. A 2019. évben elfogadott dokumentum nem tartalmazza a korábbi verzióban található „Tudományos fokozatot szerzett doktorok szakmai nyomkövetése” és a doktoranduszi „képzés minőségének célzott és rendszeres kérdőíves értékelés” kérdéssorait.

2016–2020 közötti időszakból „Végzetek felmérése” 2017, 2018, 2019, „Doktori iskolák felmérése”, „Szolgáltatás elégedettség 2019” elnevezésű dokumentumok kerültek a Bizottsághoz. Sem az önértékelésben, sem a honlapon nem érhetőek el a 2016-tól a látogatás időpontjáig (2020. július) a minőségbiztosítási terv alapján lefolytatott elemzések, jelentések. A DI adatgyűjtési és elemzési tevékenységének hiányossága kihat a tervezés, cselekvés, ellenőrzés és visszacsatolás folyamatára is, azaz nem látható, hogy a DI a minőségfejlesztés érdekében mit tesz.

Az intézményi minőségbiztosítási szabályzat rendelkezik arról, hogy a mutatószámokat (indikátorokat) és azok felülvizsgálatát az Egyetemi Minőségbiztosítási Bizottság hagyja jóvá és végzi el. Rendelkezik továbbá arról, hogy a központi felmérések lebonyolítását a központi minőségbiztosítási szervezet folytatja le, továbbá engedélyezi a nem kötelező felméréseket. Figyelemmel arra, hogy az EDHT delegáltja és a kari minőségbiztosítási vezető is tagja a központi minőségbiztosítási testületnek, a doktori képzésben szabályzati szinten rögzített mérési és értékelési folyamatokhoz a szakmai háttér biztosított, tehát a DI-nak nem kell önállóan kivitelezni a felméréseket, elemzéseket.

Összességében a doktori képzés minőségbiztosítási rendszere szerves részét képezi az intézményi és kari minőségbiztosítási rendszernek, önálló szabályozási háttérrel. Mind a DI minőségbiztosítási terve, mind a DI Minőségbiztosítási célok 2020 dokumentum folyamatközpontú. A DI méreteihez képest aránytalanul sok folyamatelemmel kialakított rendszer felülvizsgálata mellett szükséges az ESG 2015 sztenderdrendszerének értelmezése, adaptálása is. A folyamatok alapján végzett minőségbiztosítási tevékenység nem dokumentált.

Ajánlások

A mérések és értékelések rendszerében célszerű lenne egy feladat – felelős – hatáskör mátrixot kialakítani, és a központi és kari minőségbiztosítási szervezettel érdemben együttműködni.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

A DI képzési programja összhangban van a területet szabályozó jogszabályokkal – többek között a 2011. évi CCIV. törvénnyel, a 387/2012.(XII.19.) Korm. rendelettel, az 1229/2012. (VII.6.) Korm. határozattal, valamint az egyetem belső rendelkezéseivel és szabályzataival, azokon belül is kiemelten az egyetemi doktori szabályzattal.

A mintatanterv rögzített, összetétele alkalmazkodik a tudományos és munkaerőpiaci igényekhez, és megfelel a DI személyi összetételének; tükrözve a törzstagok, oktatók, témakiírók, témavezetők kutatási és oktatási profilját.

A nappali munkarendű képzés bemenetét elsősorban az intézményben végzett, megfelelő oklevéllel és legalább egy komplex B2 szintű általános nyelvvizsgával rendelkező hallgatók biztosítják. A levelező munkarendbe történő beiskolázási bázis szélesebbnek tűnik, bár a lemorzsolódás – a hazai doktori képzés sajátosságaihoz hasonlóan – igen magas.

A képzési programban bemutatott kurzuskínálat változatos, elvárható módon megjelennek a tudományos kutatás módszertanában történő elmélyülést elősegítő kurzusok is. A hallgatók szakmai idegen nyelvi továbbképzésére is van lehetőség.

A hallgatók számára kutatási projektekben történő részvételt biztosít az Ereky István Közjogi Kutatóközpont, illetve a Versenyjogi Kutatóközpont (<http://www.veresenyjog.hu>). Míg az Ereky István Közjogi Kutatóközpont és a DI kapcsolatát az önértékelésből alaposabban megismerhette a Bizottság, a Versenyjogi Kutatóközpont képzésben történő szerepe, mind az önértékelésben, mind a látogatás során kevésbé vált világossá.

A képzések kialakítása és fejlesztése esetében is a Minőségbiztosítási terv szabályozza a folyamatokat, feladatokat, azonban az ott megnevezett mérések a teljes akkreditációs periódusra nem elérhetők. A Minőségbiztosítási Tervben a következő mérések, értékelések szerepelnek: a hatályos jogszabályi és MAB követelmények belső érvényesítéséhez az „éves rendes jelentés”, „rendkívüli intézkedés”, „éves beszámoló az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsnak”, „időszakonkénti komplex értékelés”, „komplex hallgatói visszajelzés”, „a képzés minőségének célzott és rendszeres kérdőíves értékelése”, „a témavezetők témavezetői tevékenységének eredményességi értékelése”.

A kurzusok ötfokozatú értékelése, az oktatási-és kutatási-kreditszerzés, a komplex vizsga, majd a kutatóhelyi vitára, illetve végül a nyilvános vitára való jelentkezés folyamata szabályozott. A szabályzatok általánosan kerültek megfogalmazásra, és viszonylag nehezen áttekinthetőek. Teljes jóhiszeműséggel állítható, hogy a képzési terv és a DI szabályzata megfelelő és jól átgondolt rendszert alkot a szervezeten belül tevékenységet végzők számára, azonban a más felsőoktatási intézmény kultúrájából érkezők számos zavaró tényezővel találkozhatnak. Nem látható, hogy mi a DI elvárása a tanulmányi-publikációs-oktatási (stb.) kreditek arányát tekintve a törvényben meghatározott 240 krediten belül.

Nem világos az egyetemi doktori szabályzat 9§ (11) bekezdésének "A kurzusok tanórák megtartásával vagy tanórák megtartása nélkül is meghirdethetők" kiterjedése. Az ODT 2013. évi elnöki ajánlása szerint a doktori képzésben „tanórának számít a felsőoktatási intézményben, vagy a vele együttműködési megállapodást kötött intézményben folytatott kutatási tevékenységre

fordított idő is. Olyan tudományterületeken, ahol a kutatás és felkészülés könyvtárhoz, levéltárhoz, múzeumhoz, terepmunkához, vagy külső adatgyűjtéshez kötött, a tevékenységet pontosan leíró – a témavezető és a doktori iskola vezetője által aláírt – engedély alapján végzett munkával, a teljesítés témavezetői igazolásával lehet a fentitől eltérő módon kutatási munkaidőt teljesíteni”. Az Nftv. 108 § 41. pontja szerint a tanóra a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc. Amennyiben a DI az ODT 2013. évi ajánlásra figyelemmel rendelkezett a doktori szabályzatban, akkor is szükséges ennek magasabb szintű jogszabállyal való összhangját megteremteni és rögzíteni, hogy mit ért a „tanórák megtartása nélkül kurzusok alatt”.

A témakiírások megfelelnek a DI képzési tervének.

Összességében tehát inkább óraszámok láthatók, transzparens kreditallokáció nélkül, amelyekhez nem társulnak az egyébként a jogszabályok által is megkövetelt, nyilvánosan elérhető tantárgyi programok. A konzultációs folyamat ezzel szemben jól szabályozott a megismert dokumentumok alapján.

Az egyetem és a DI vezetői egyértelművé tették, hogy idegen nyelvű képzést nem terveznek, ennek ellenére élő nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek, az intézmény jellegéből fakadóan döntően európai és észak-amerikai katolikus intézményekkel. Idegen nyelvi előadások havi rendszerességgel vannak. A DI hallgatóinak és oktatóinak kimenő mobilitása a rendelkezésre álló információk szerint nem jelentős mértékű.

Annak érdekében, hogy a doktori képzést a felhasználói szféra elvárásaihoz közelítsék, a DI témavezetői között számos gyakorló szakember is megtalálható.

Ajánlások

- Formalizált módon bemutatni és nyilvánosan elérhetővé tenni az Erekly István Közjogi és a Versenyjogi Kutatóközponttal való kapcsolat szerepét a DI-ben, illetve a DI oktatóinak, hallgatóinak hozzájárulását a kutatásokban.
- A jogi szaknyelvi képzés/segítségnyújtás formalizálása a működésben.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Az értékelés rendszere, a teljesítendő tanegységek nyilvánosan elérhetőek, a képzési programban rögzítettek.

Az intézményi hallgatói jogorvoslati szabályzat hatálya kiterjed a doktori képzésben részt vevő hallgatókra is. A formális jogorvoslat rendszerétől elkülönülő panaszkezelési rendszer nem működik.

A hallgatók létszáma és a képzésszervezés alapvetően kedveznek a klasszikus mester-tanítvány viszony kialakulásának. A témavezetők és a doktoranduszok közötti munkakapcsolat jellemzően a szakmai mellett emberi tényezők figyelembe vételével alakul ki. A tanítási-tanulási tevékenységek szervezése során a DI kiemelt figyelmet szentel annak a körülménynek, hogy a doktoranduszok többsége dolgozik a PhD-képzéssel párhuzamosan.

A DI esetében a hallgatói sokszínűség jellemzően igen korlátozott formában értékelhető. A hallgatói sokféleség magyar és idegen nyelvi képzés relációjában sem képződik le. Az önértékelés is több helyen utal arra, hogy a jogász képzési területen a doktori képzés idegen nyelven történő megszervezése nem indokolt.

Az alkalmazott oktatási módszerek egy része a jogtudományi képzéseknek hagyományosan sajátja. A DI az Erekly István Közjogi Kutatóközpont keretében bevezette a csoportos kutatások rendszerét is, amely lehetővé teszi a jellemzően egyedüli szerzőként, de a PhD-képzés idején témavezetői irányítással vizsgálódó és alkotó doktoranduszok számára a kutatócsoport tagjaként folytatott munka végzéséhez szükséges képességek kialakulását.

A sztenderdhez tartozó irányelv alapján a hallgatók tanulói öntudatra bátorítása, az oktató-hallgató közötti kölcsönös tisztelet elősegítése maradéktalanul teljesül, a hallgatóközpontú tanítás és értékelés szellemisége az ESG 1.3. pontja szerint jelen van.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

A DI a hallgatói életciklust lefedő szabályzatokkal rendelkezik. Az Egyetemi Doktori Szabályzat és a DI Működési szabályzata együttesen tartalmazzák azokat a felvételtől a fokozat megszerzéséig.

A DI honlapjáról ezek a szabályzatok, valamint a képzési program elérhető. A tárgyleírások menüpont alatt nem található dokumentum. Nem található leírás arra, hogy milyen konkrét publikációs követelményekkel lehet komplex vizsgára, kutatóhelyi, majd nyilvános vitára jelentkezni, összességében fokozatot szerezni.

A hallgatói ügyintézés Neptun rendszeren keresztül történik. A DI ügyeit a JÁK-on működő önálló ügyintéző koordinálja, figyelemmel kíséri a hallgatók tanévi teljesítményét, tárgyfelveteleket; a DI vezetőjét rendszeresen tájékoztatja, és részére kimutatást készít.

A szabályzatban a publikációs követelmények általánosan kerültek megfogalmazásra, sem a képzés ideje alatt, sem a fokozatszerzés feltételei között nincsenek egzakt módon meghatározva. Nyilvánvalóan léteznek erre normák és szokások – mit fogad el a DI „megfelelő” publikációnak –, de a bejövő hallgatók informálása, és a kimeneti minőség szempontjából szükséges mindenki számára átláthatóvá tenni. Mint a látogatás során kiderült, a publikációs teljesítmény értékelése alapvetően témavezetői feladat, bár a hallgatói panel tanúsága szerint van egyfajta „szokásjog”. Olyan rendszer szükséges, amelyben függetlenül a témavezetőtől előzetesen megismerhető a publikációs követelményrendszer.

Az 1.2 pontban leírtakra figyelemmel összességében a szabályzatok a hallgató számára a tantárgy félévi óraszámán és kreditén kívül további információt nem tartalmaznak, így a kredit teljesítéséhez tartozó tartalmi elvárások nem részletezettek, és tantárgyleírások hiányában nincs elérhető információ erről.

Jó gyakorlatnak tekinthető a mesterképzésben szerzett kreditek elismerésének rendje. Ez a mobilitást és a későbbi elhelyezkedést is szolgálhatja, különös tekintettel arra a tényre, hogy számos nagyhírű külföldi intézmény kínál az Európai Unió mobilitási rendszerén belül elérhető egy éves LLM képzést. Célszerű lenne a DI-nek ösztönöznie hallgatóit az ilyen programokban történő részvételre.

A tárgyfelvétel véglegesítéséről szóló intézményi értesítés után a doktorandusz kifogást nyújthat be az Egyetemi Doktori Szabályzatban megjelölt okok miatt. A tárgyfelvétel véglegesítése után a „Felvett kurzusok” nyomtatványt a doktorandusz kinyomtatja, és kérésére a tanulmányi ügyintéző azt hitelesíti. A hitelesített kurzuslistától főszabály szerint nem térhet el a hallgató.

A DI a lemorzsolódást ezen ismeretek alapján vizsgálja. Összességében a lemorzsolódás mértékét ezen a képzési területen jellemző lemorzsolódás-arányhoz képest nem tekintik kiugróan magasnak.

Ajánlások

A hallgatói mobilitási kapcsolatok áttekintése, legalább nemzetközi kutatásokban való részvétel ösztönzése.

ESG 1.5 Oktatók

A DI törzstagjai, programvezetői, témavezetői, oktatói megfelelő kompetenciával rendelkeznek, szakterületük elismert kutatói. A DI honlapjára feltöltött képzési programok szerint a törzstagok a kötelező tárgyak oktatásában részt vesznek. A törzstagok tudományos

és publikációs tevékenységét külön link mutatja be a DI honlapján: <http://jak.ppke.hu/jog-es-allamtudomanyi-doktori-iskola/magunkrol>, amelyen a látogatás időpontjában 13 törzstagból 7 törzstag publikációs listája volt elérhető. A DI oktatói palettáján törzstagként, programvezetőként, témavezetőként a jogtudomány valamennyi területén kiemelkedő teljesítményt nyújtó szakemberek találhatók. Kiemelendő, hogy több törzstag is olyan gyakorló szakember, nemzetközi testület tagja vagy közjogi feladatot ellátó személy, akik a doktori oktatást a tudományos szempontokon túlmutató ismeretekkel képesek gazdagítani.

Az Egyetemi Doktori Szabályzat egyértelműen rögzíti a törzstaggá válás feltételeit, és megfogalmazza a programvezetők, és témavezetők feladatait

A DI-nek nincs önálló programja az oktatók szakmai fejlődésének támogatására. Az oktatók munkaterhelése, leterheltsége mellett a doktoranduszok tudományos tevékenységéhez megfelelő támogatást tudnak biztosítani. A DI nem nyújt pályázatfigyelési szolgáltatást az oktatói számára. A DI-ben oktatók szakmai fejlődését is biztosítja a kutatást segítő adatbázisok közvetlen hozzáférhetősége.

A DI-ben oktatók rendszeresen vesznek részt külföldi tanulmányutakon, konferenciákon, nemzetközi jelenlétük országos viszonylatban is számottevő.

A doktori képzésben vendégoktatók nem vesznek részt, idegen nyelvű előadások vannak, melyeken való részvételért kreditet kapnak a hallgatók.

A témavezetők és doktoranduszok közötti kapcsolattartás rendszeres és aktív. Az oktatók feladatait, a doktoranduszok tudományos pályafutásának támogatását alapvetően befolyásoló szempont, hogy a DI hallgatóinak 2/3 része levelezős munkarendben folytatja a képzést, mellette főállású munkahellyel rendelkezik, nem élethivatásként tekint a tudományos pályára. A hallgatói panelben a doktoranduszok az oktatókkal való rendszeres és támogató kapcsolattartásról számoltak be. A DI oktatói saját tudományos, nemzetközi kapcsolataikkal is segítik doktoranduszaik tudományos előmenetelét, publikációs tevékenységét.

A látogatás során olyan tájékoztatás hangzott el, mely szerint a törzstagok kiválasztásánál szempontot jelent az, hogy a törzstagok arányosan reprezentáljanak egy-egy tudományterületet, ne legyenek egyik jogág képviselői sem túlsúlyban. Továbbá elhangzott az is, hogy a törzstaggá válásra „meg kell érni”, nem követelmény az, hogy aki megfelel a feltételeknek, az azonnal a DI törzstagjává váljon.

A DI oktatóinak kiválasztásáról a Kar vezetése dönt az általuk rendszeresen felmért publikációs, kutatási tevékenység alapján. A témavezetők személyéről és a témakiírásokról az Állam – és Jogtudományi Doktori és Habilitációs Tanács dönt. Nem átlátható az, hogy a témakiírókra vonatkozó, az Egyetemi Doktori Szabályzatban foglalt feltételek (témában jártas, megfelelő tudományos fokozattal és elismert publikációs tevékenység) a gyakorlatban

hogyan kerülnek érvényesítésre. A látogatás során kapott tájékoztatás alapján a programvezető támogatása is meghatározó ebben a folyamatban.

Nincs átlátható eljárás arra vonatkozóan, hogy a DI vezetője, a Doktori Tanács milyen intézkedések megtételére jogosult, ha azt tapasztalja, hogy a témavezető elhanyagolja, vagy szakmailag nem támogatja megfelelően doktoranduszát. A látogatás során kapott információ szerint a témavezetőknek időszakonként be kell számolniuk a doktoranduszaik előrehaladásáról, amellyel ellenőrizhető a témavezetői tevékenység is, de erre vonatkozó eljárásrendet, szabályokat írásban nem rögzítenek a DI szabályzatai. Probléma esetén a témavezető jellemzően szóban kap visszacsatolást.

Ajánlások

- Vendégoktatók bevonása a DI képzéseibe, amelyre a DI nemzetközi és hazai kapcsolatrendszere is lehetőséget biztosít.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A DI működésében a tanulástámogatás és a hallgatói szolgáltatások során nagyban épít az Egyetem, valamint a Jog- és Államtudományi Kar magas színvonalon funkcionáló rendszereire.

A képzéshez szükséges könyvtári szolgáltatások esetében is az intézményi-kari-DI saját könyvtárainak rendszere áll a hallgatók rendelkezésre, mind papír alapú könyvek, mind az adatbázisok tekintetében.

A doktori képzés jellege és az önértékelési jelentésben bemutatottak alapján a DI esetében a tanulástámogatás alapvetően személyre szabott módon történik. A tutorálás-mentorálás szempontjából kifejezetten előnyösnek tűnik a kutatócsoportok működése.

A DI által biztosított szolgáltatások (könyvtár, kollégium,) a doktori képzéshez megfelelő háttérrel nyújtanak.

Az a tény, hogy a témavezetők között számos gyakorló szakember is van, lehetővé teszi, hogy a doktoranduszok speciális kutatási területének feltárásához szükséges kapcsolati tőkéhez és kutatási anyagokhoz, adatbázisokhoz hozzájussanak. Ez is egy fajta támogatási forma a DI részéről.

A hallgatói szolgáltatások közül ki kell emelni a kollégiumi és szociális szolgáltatások elérhetőségét. Ezek biztosításával az egyenlőség és a rászorulóknak támogatásának elve

érvényesülhet, ami messzemenőkéig harmonizál az Egyetem világnézetével és társadalmi küldetésével is.

Ajánlások

A fokozatszerzések számának növeléséhez javasolt lenne a fenti humán-támogató elemek mellett a doktoranduszok nemzetközi publikációs tevékenységének támogatása is, például idegen nyelvi lektorálás lehetőségének megteremtése által. Ennek azonban részben előfeltétele, hogy a DI számára többletforrások váljanak elérhetővé.

Ki kell ugyanakkor emelni, hogy a Doktorandusz Önkormányzat működését erősíteni kell a DI tekintetében. Ennek eredményeként a doktoranduszok a mainál aktívabban tudnának részt venni a DI életében.

ESG 1.7 Információkezelés

A DI adatgyűjtési tevékenysége a hallgatói életút követéséhez kapcsolódik, mely adatokat a NEPTUN tanulmányi rendszerből nyerik ki. A DI vizsgálja az abszolutóriumot, fokozatot szerzett hallgatók létszámadatait, a lemorzsolódás mértékét. A DI vezetője mind az EDHT, mind a tudományos doktori tanács, mind a kar irányában és a DI-n belül tartott értekezletek formájában ismerteti ezeket az adatokat, és ezen fórumok keretében azok megvitatásra is kerülnek.

A DI honlapján a fokozatot szerzettek és abszolutóriumot szerzettek száma a személyes látogatás záróülését követően került frissítésre. Az 1.1 és 1.7 pontban leírtakra figyelemmel a DI minőségbiztosítási tervében rögzített mérés-értékelési folyamatok formalitása mellett a hallgatói életút követésére egyéb módszert nem alkalmaz.

Az 1.7 szttenderdhez tartozó irányelv a hallgatók összetétele; a hallgatók előrehaladása, eredményességi és lemorzsolódási rátáik; a hallgatók képzési programjaikkal kapcsolatos elégedettsége; a rendelkezésre álló tanulási háttértámogatás és a hallgatói tanácsadás; a végzetek karrierútja/életpályája adatkörök vonatkozásában rögzíti az információgyűjtés szükségességét. Az információgyűjtés az adatalapú döntéshozatal és a ciklikus minőségértékelési folyamat – PDCA ciklus – teljesüléséhez elengedhetetlen.

A DI 2016–2019 között hatályos és a 2019. novemberétől érvényes Minőségbiztosítási Terv dokumentumban meghatározott eljárásai alkalmasak a teljes fenti adatkör gyűjtésére és elemzésére. Ezek a folyamatok részben megvalósulnak, azonban ezek nem érik el a rendszeresség szükséges fokát, és elmarad az adatok írásbeli elemzése is.

A visszajelzések gyűjtése az intézményi szintű felmérésekhez kapcsolódik, maga a DI nem gyűjt ilyen információkat.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A DI egyrészt az intézmény honlapjának főoldaláról (a lap alján link található a doktori iskolákhoz, ahonnan közvetlenül lehet kattintani a DI-re), másrészt a kar honlapjáról (az „Oktatás” fül alatt található közvetlen link segítségével) is elérhető.

A DI honlapjának rendszeres frissítéséért a DI vezetése és adminisztrációja felel. Az alapvető információk angolul is rendelkezésre állnak.

A DI más kommunikációs csatornát nem használ, erre eddig nem merült fel igény.

A DI honlapja könnyen elérhető, jól áttekinthető. Az akkreditáció szempontjából fontos részek elkülönülnek, külön menüt kaptak. A „Magunkról” fül alatt a minősítésbiztosítással kapcsolatos információk találhatóak, közvetlen linkről elérhető pdf fájlban a PPKE Minőségbiztosítási Terve, a Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terve és a Doktori Iskola Minőségbiztosítási céljai. A „Szabályzatok” menüpont alatt szintén pdf formátumban elérhető az Egyetemi Doktori Szabályzat, az Egyetemi Habilitációs Szabályzat, a Működési Szabályzat, a Doktori Szabályzat, a DHT Határozatok, a Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzat, a Hallgatói Jogorvoslati Szabályzat, a Neptun használati szabályzat. A Komplex vizsga tájékoztató is itt kapott helyet, és a jelentkezési lap és a komplex vizsga tananyaga is.

A „Képzés és adminisztráció” menüpont főoldalán szerepel a tanulmányi koordinátor és az ügyintéző elérhetősége. Az egyes alpontokon a Tanulmányi ügyekhez, a Képzési tervhez, a Felvételi hirdetéshez, az Időbeosztáshoz és határidőkhöz, a Pályázatokhoz és a Letöltésekhez lehet eljutni. Itt is megtalálhatók a komplex vizsgával kapcsolatos tájékoztatók. A Képzési terv menü mind a korábbi, mind az újabb évfolyamok képzési tervét tartalmazza, pdf formátumban. A Felvételi hirdetés megfelel a jogszabályi előírásoknak, míg a Pályázat és a Letöltések fül alatt igen kevés információ (link) található.

A „Doktori Szimpózium, Konferenciák” menüpont alatt a személyes látogatást megelőzően négy konferencia felhívás szerepelt az oldalon, ebből kettő 2014-es, kettő pedig 2013-as. A személyes látogatás óta a menüpont frissült.

A „Doktori dolgozatok, tézisek” pont alatt 7 almenü található: Doktori dolgozatok, tézisek, Habilitációs eljárás, Nyilvános védésre meghívó, Kutatóhelyi vitára meghívó, PhD fokozatot szerzettek, Archivum, Abszolváltak. Megállapítható, hogy ez a menüpont is a személyes

látogatás záró értekezletén tett LB-megállapítások alapján frissült, azóta rendszerezett, naprakész adatok szerepelnek itt.

Végül meg kell említeni, hogy bár nincs idegen nyelvi képzés, ehhez képest is az angol nyelvű információk igen szegényesek, egy általános leírás mellett az új képzési program csak, ami angolul is megjelenik.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a DI honlapjáról a képzési terv, a felvételi követelmények, a költségtérítés összege, információ a kutatási projektekről, kutatócsoportokról, rendezvényekről, a disszertációk elérhetők. Nem érhető el a DI-vel együttműködő más DI-k, partnerek neve, információk a végzetek elhelyezkedéséről.

Ajánlások

A fent felsorolt, jelenleg nem elérhető információkat (együttműködő más DI-k, partnerek neve, információ a végzetek elhelyezkedéséről) ajánlott közzétenni.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

A DI a MAB által végzett eljáráson kívül más külső minőségbiztosítási eljárást nem alkalmaz.

Látogató Bizottság

elnök: Herke Csongor, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem

tagok:

Erdey László, egyetemi docens, Debreceni Egyetem

Kőmíves Péter Miklós, doktorandusz, Debreceni Egyetem

Mosolygóné Gődény Ágnes, igazgató, MAB

Wopera Zsuzsanna, egyetemi tanár, Miskolci Egyetem

Látogatás időpontja: 2020. július 9.